

OD REDAKCJI

Wydanie 9 numeru „Głosu Prawa” przypadło na czas, który wy-
dawał się nam odległy, a blisko nas niemal niemożliwy. Od
24 lutego 2022 r. trwa wojna, która jest konsekwencją ataku przez
Federację Rosyjską na Ukrainę. Agresor pogwałcił wszelkie zasady
prawa międzynarodowego. Wojna pochłonęła już tysiące ludności
cywilnej, w tym co najmniej kilkaset dzieci.

Przerażeniem napawa fakt, że wojnie towarzyszy sączona przez
media agresora i wpajana obywatelom Rosji nienawiść do Ukrain-
ców i do Zachodu.

Nie tylko politycy, organizacje międzynarodowe, ale i liczni praw-
nicy podejmują działania w celu zakończenia wojny i ukarania win-
nych najokropniejszych zbrodni: zbrodni przeciwko człowiekowi
motywowanych nienawiścią. Liczne wypowiedzi na temat wojny oraz
jej konsekwencji w sferze prawa międzynarodowego i stosunków
międzynarodowych, a także możliwej odpowiedzialności zbrodnia-
rzy opublikowała prof. Partycja Grzebyk (Członkini Rady Programo-
wej „Głosu Prawa”). Informujemy o nich na bieżąco na naszej stronie
i mediach społecznościowych. W zeszycie zamieszczamy natomiast
angielską wersję komentarza dr Ewy Sałkiewicz-Munnerlyn na tem-
at tymczasowych środków zabezpieczających w Międzynarodo-

wym Trybunale Sprawiedliwości (postanowienie z 16 marca 2022 r. w sprawie Ukraina przeciwko Rosji).

Z uwagi na coraz częstsze nazywanie zbrodni popełnianych na Ukraincach przez Rosjan ludobójstwem, postanowiliśmy przypomnieć, czym jest ludobójstwo, i jak widział je twórca terminu oraz główny autor Konwencji ONZ Rafał Lemkin – także w kontekście Hołodomoru (Wielkiego Głodu) z lat 1932-1933. Dlatego zamieściliśmy w zeszycie obszerniejszy tekst biograficzny o Lemkinie w języku ukraińskim, ale także polskie tłumaczenie referatu Rafała Lemkina z 1953 r. na temat ludobójstwa dokonywanego przez Rosjan i Sowieców na Ukrainie.

Oprócz opracowań związanych z wojną i prawem międzynarodowym, w zeszycie znajdują się cenne opracowania o możliwym wpływie sztucznej inteligencji na relacje międzyludzkie i prawo małżeńskie (dr Katarzyna Pfeifer-Chomiczewska), problemach związanych z działaniem pełnomocnika w postępowaniu cywilnym ze skargi nadzwyczajnej (Katarzyna Brzostek) czy zagadnieniu skracania życia pacjenta w polskim prawie karnym (dr Piotr Szudejko). Ponadto przegląd orzecznictwa Międzynarodowego Trybunału Karnego (Patrik Gacka) oraz glosa do uchwały Sądu Najwyższego w przedmiocie więzi rodzinnej jako dobra osobistego (dr Monika Strus-Wołos).

W roku 2022 r. mija 90 lat od ogłoszenia Kodeksu karnego z 1932 r., powszechnie znanego, jako „kodeks Makarewicza” od głównego twórcy – Juliusza Makarewicza (choć ogromny wkład w jego powstanie i ostateczną wersję miał też Wacław Makowski, a piętno na nim odcisnął też Emil Stanisław Rappaport). Nie może więc dziwić, że to Makarewicz stał się bohaterem „Pocztu jurystów i ekonomistów” – tym bardziej, że w maju minęło 150 lat od dnia jego urodzenia. W związku z tym postanowiliśmy też przedrukować w dziale FONTES cenny tekst uczonego pt. *Prawo karne i prawa obywatela*, a także artykuł

Maurycego Allerhanda powstały tuż po ogłoszeniu Kodeksu karnego z 1932 r. pt. *Wpływ kodeksu karnego na prawo prywatne*. Dodatkowo, zamieściliśmy też recenzję monografii poświęconej Franzowi von Lisztowi, wybitnemu kryminologowi i reformatorowi prawa karnego, a jednocześnie nauczycielowi Makarewicza. Rozpoczynamy też pracę nad reedycją znakomitego podręcznika do prawa karnego pióra Juliusza Makarewicza z 1924 r. – *Prawo karne wykład porównawczy...*, która ukaże się w serii „Biblioteka Głosu Prawa – Fontes”, jako tom 4, pod koniec roku. Zachęcamy też do lektury opracowania Eugeniusza Waśkowskiego o istocie procesu cywilnego (w dziale FONTES).

Zapraszamy do lektury stałych działów, w tym najnowszego – „Prawo cyborgów” – z drugą odsłoną serii rozważań prof. Pawła Księżaka. Godne uwagi jest też opracowanie o studiowaniu prawa w okresie międzywojennym w Polsce przez kobiety na konkretnym przykładzie (Patrycja Masternak). W dziale RES GESTAE znajdziecie Państwo też pionierską i odważną pracę na temat fałszywego posiedzenia Krajowej Rady Narodowej w dniu 15 sierpnia 1944 r., które miało być fundamentem dla ustroju Polski Ludowej, a – jak dowodzi dr Marcin Zaborski – nigdy się nie odbyło.

Na czwartej stronie okładki umieściliśmy tym razem obraz w kolorze, gdyż oddaje, w jakiej sytuacji znalazła się Ukraina i od wieków znajduje się nasza część Europy. Jest to obraz fińskiego artysty Edvarda Isto (1865-1905) – *Hyökkäys*, czyli *Atak*, który powstał w 1899. Przedstawiono na nim kobietę o złocistych blond włosach w białej sukni przepasanej pasem z fińskim godłem (złocistym lwem) z niebieskim szalem na szyi. Symbolizuje ona Finlandię (Wielkie Księstwo Finlandii), która ma prawo do samostanowienia, do własnego prawa, własnego języka i własnej kultury. To prawo – które symbolizuje księga z napisem LEX – usiłuje jej odebrać dwu-

głowy czarny orzeł, czyli carska Rosja. Jak napisano w komentarzu do okładki (s. 242–243), dzisiaj Ukraina, jest jak owa kobieta na obrazie Edvadra Isto, a kolory użyte przed ponad 120-laty przez fińskiego artystę są barwami narodowymi Ukrainy: niebieski i żółty. Barwy te dzisiaj przykuwają uwagę do tego stopnia, że nieznający dzieła jego pierwotnej wymowy wiążą je z dzisiejszą walką Ukrainy z agresorem rosyjskim o Prawo do samostanowienia, niepodległości, wolności.

Od 2021 r. jesteśmy nie tylko czasopismem znajdującym się w licznych bazach naukowych, w tym w ERIH+, ale też w wykazie czasopism naukowych i recenzowanych materiałów z konferencji międzynarodowych Ministerstwa Edukacji i Nauki. Za publikację artykułu naukowego w czasopiśmie autor otrzymuje 40 pkt. Wszystkich zainteresowanych zapraszamy do nadsyłania opracowań do redakcji (glosprawa@gmail.com) i współtworzenia tym samym naszego „Głosu”.

30 czerwca 2022 r.

FROM EDITORS

The 9th issue of “The Voice of Law” is published at a time that seemed distant to us, and almost unimaginable when close to us. Since February 24, 2022, there is an ongoing war as a consequence of the Russian Federation’s attack on Ukraine. The aggressor has violated all rules of international law. The war has already claimed the lives of thousands of civilians, including at least several hundred children.

It is frightening that the war is accompanied by the hatred towards Ukrainians and the West conveyed and instilled in Russian citizens by the aggressor’s media.

Not only politicians or international organizations, but also many lawyers are taking actions for the purposes of ending the war and punishing those guilty of the most atrocious crimes: crimes against humanity motivated by hatred. Numerous comments concerning the war and its consequences in the realm of international law and international relations as well as the possible responsibility of criminals have been published by Prof. Patrycja Grzebyk (Member of the Program Council of “The Voice of Law”). We inform about them through our website and social media. In this issue, we present in turn the English version of Dr Ewa Sałkiewicz-Munnerlyn’s comment on the provisional measures of protection ordered by the International Court of Justice (order of March 16, 2022, in the *Ukraine v. Russia* case).

Given that crimes committed by Russians against the Ukrainian population are more and more frequently called a genocide, we remind what a genocide is and how it was conceived by Rafał (Raphael) Lemkin, the creator of this term and the main author of the UN Convention, in the context of *Holodomor* (the Great Famine). To this end, we publish a long text about Lemkin in Ukrainian as well as the Polish translation of Rafał Lemkin's paper on genocide committed by Russians and the Soviets in Ukraine.

In addition to the war- and international law-related theme, the issue contains valuable studies on the impact of artificial intelligence on human relationships and marriage law (Dr Katarzyna Pfeiffer-Chomiczewska), problems related to the work of an attorney in civil proceedings initiated through an extraordinary complaint (Katarzyna Brzostek) or the issue of ending a patient's life in the Polish criminal law (Dr Piotr Szudejko). It also includes the review of case law of the International Criminal Court (Patryk Gacka) and a comment on the Supreme Court's order relating to the problem of family ties as a personal good (Dr Monika Strus-Wołos).

In 2022, 90 years have passed since the promulgation of the 1932 Criminal Code, commonly known as the "Makarewicz Code" (although Wacław Makowski also significantly contributed to its creation and final version, and Emil Stanisław Rappaport left a mark on it as well). It is therefore not surprising that Makarewicz became the protagonist of "The Lexicon of Lawyers and Economists" – especially considering that May of this year marked one hundred and fifty years since his birth. For this reason, in the FONTES section, we have decided to reprint his valuable text entitled *Criminal Law and Civil Rights*, as well as Maurycy Allerhand's article prepared shortly after the publication of the 1932 Criminal Code entitled *The Impact of the Criminal Code on Private Law*. In addition, the Reader will find a review of a monograph devoted to Franz von Liszt, an outstanding criminologist and criminal law reformer as well as Makarewicz's teacher. We are also beginning to work on the re-edition of an excellent criminal law textbook by Juliusz Makarewicz – *Criminal Law. A Comparative Lecture...* (1924), which will appear in "The Library of the Voice of Law – Fontes" series (Volume 4) by the end of this year. And we encourage you to read a magnificent study by Eugeniusz Waśkowski on the essence of a civil process (in the FONTES section) as well.

In the journal's permanent sections, one may find the latest – "The Law of Cyborgs" – with the second part of Prof. Paweł Księżak's reflections. Also noteworthy is the paper on the study of law by women in the interwar Poland by reference to a case study (Patrycja Masternak). The RES GESTAE section contains in turn a novel and courageous study on the fake meeting of the State National Council (*Krajowa Rada Narodowa*) on August 15, 1944, which was supposed to create

foundations for the People's Republic of Poland, and – as Dr Marcin Zaborski proves – never took place.

On the cover's fourth page, there is a picture in color this time, reflecting the situation in which Ukraine has found itself, and our part of Europe has been in for centuries. This is the 1899 painting of the Finnish artist Edvard Isto (1865-1905) – *Hyökkäys*, that is *the Attack*. It depicts a woman with golden blond hair in a white dress with a belt featuring the Finnish emblem (a golden lion), and a blue scarf around her neck symbolizing Finland (the Grand Duchy of Finland) that possesses the right to self-determination, its own laws, its own language and to its own culture. This right – which is represented by the book with the LEX inscription – is attempted to be taken away by the black two-headed eagle, that is the Tsarist Russia. As explained in the commentary (p. 242–243), Ukraine these days is like the woman in Edvard Isto's painting, whereas the colors used more than 120 years ago by the Finnish artist – blue and yellow – are the national colors of Ukraine. These colors attract attention to such an extent that those unfamiliar with the work's original sense associate them with the current struggle of Ukraine with the Russian aggressor for the right to self-determination, independence and freedom.

Since 2021, the journal is not only listed in numerous scientific databases, including the ERIH+, for “The Voice of Law” is also on the list of scientific journals and reviewed materials from international conferences of the Ministry of Education and Science in Poland. The author receives 40 points for a paper published in the journal. All interested scholars are invited to submit their works to the Editorial Board and thus to co-create our “Voice”.

June 30, 2022